

**Μια ολοκληρωτική νίκη στη Γάζα είναι μια επικίνδυνη αυταπάτη.
Απλώς ρωτήστε τον Κίσινγκερ**

Από το Βιετνάμ μέχρι το Αφγανιστάν και τη Γάζα, οι σύγχρονοι πόλεμοι που διεξάγονται χωρίς πολιτικές λύσεις τείνουν να παρασύρουν τους κατακτητές τους σε ηθική παρακμή, μειώνοντας τα οφέλη και διαβρώνοντας τη νομιμότητα.

[ShlomoBenAmi](#)

HAARETZ - 25 Αυγούστου 2025

Ισραηλινά τανκς κοντά στα σύνορα με τη Γάζα στις 19 Αυγούστου. Από την αρχή, η Γάζα έδειξε γιατί η «πλήρης νίκη» σε έναν ασύμμετρο πόλεμο είναι μια επικίνδυνη αυταπάτη. Πίστωση: Jack Guez / AFP

Το 2016, δύο διάσημοι ιστορικοί του Χάρβαρντ, ο **Γκράχαμ Άλισον** και ο **Νάιαλ Φέργκιουσον**, δημοσίευσαν ένα φιλόδοξο κοινό άρθρο που υποστήριζε την ίδρυση ενός «Συμβουλίου Ιστορικών» στον Λευκό Οίκο. Ως ένα πειστικό παράδειγμα για το γιατί είναι απαραίτητο ένα τέτοιο όργανο, ανέφεραν την άγνοια που περιέβαλε τον Πρόεδρο Τζορτζ Μπους πριν από την εισβολή στο Ιράκ το 2003. Ο Μπους αγνόησε τις προειδοποιήσεις ότι οι ενέργειές του θα οδηγούσαν τελικά στην πτώση της Βαγδάτης υπό σιίτικο έλεγχο, δίνοντας ουσιαστικά στο Ιράν μεγαλύτερη επιρροή στην περιοχή.

Ο Μπους, ο οποίος ποτέ δεν προσποιήθηκε ότι ήταν ιδιαίτερα λόγιος, θα μπορούσε να δικαιολογηθεί.

Αλλά όταν η ιστορική άγνοια συνδυάζεται με πνευματική αλαζονεία - όπως στην περίπτωση του **Μπαράκ Ομπάμα**, ο οποίος απέρριψε τη σημασία των γραπτών του λαμπρού και διορατικού εμπειρογνώμονα για τη Ρωσία **Τζορτζ Κέναν**, παρά το γεγονός ότι ο Κέναν είχε σκιαγραφήσει τη στρατηγική των ΗΠΑ για τον Ψυχρό Πόλεμο - το αποτέλεσμα είναι μια επικίνδυνη τύφλωση. Στην περίπτωση του

Ομπάμα, ήταν μια αποτυχία να κατανοηθεί ο βαθύς ιστορικός δεσμός μεταξύ [Ρωσίας και Ουκρανίας](#).

Οι Άλισον και Φέργκιουσον επινόησαν τον όρο **«εφαρμοσμένη ιστορία»**, μια προσέγγιση που στοχεύει να ρίξει φως στις σύγχρονες προκλήσεις αναλύοντας ιστορικά προηγούμενα και αναλογίες. Αντλούσαν έμπνευση από τον μεγαλύτερο εφαρμοσμένο ιστορικό της εποχής μας: τον Χένρι Κίσινγκερ.

Ο Κίσινγκερ βασίστηκε σε ιστορικές αναλογίες και γνώσεις (ή προειδοποιητικά σημάδια) για να καθοδηγήσει τις τρέχουσες αποφάσεις, γνωρίζοντας πάντα ότι τέτοιες συγκρίσεις μπορεί να είναι δίκικοπο μαχαίρι. Άλλωστε, υπάρχει μια ομοιότητα μεταξύ μιας γάτας και μιας τίγρης, αλλά θα ήταν άσοφο να συγχέονται οι δύο. Βασιζόμενος στις μετα-Ναπολεόντειες ειρηνευτικές συμφωνίες, ο Κίσινγκερ αναγνώρισε ότι μια σταθερή διεθνής τάξη απαιτεί νομιμότητα στα μάτια όλων των σημαντικών παικτών στον χώρο.

Γιτζάκ Ράμπιν με τον Χένρι Κίσινγκερ. Πίστωση: GPO

Δεν ήταν υποστηρικτής εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων όπως η PLO, και ακόμη λιγότερο του εθνικιστικού τζιχαντισμού της Χαμάς. Ωστόσο, ο χαρακτηριστικός ψυχρός ρεαλισμός του τον οδήγησε να αναγνωρίσει ότι οι επαναστατικές δυνάμεις συχνά βλέπουν το status quo ως τόσο εχθρικό προς τα δικαιώματά τους και θα κάνουν ό,τι μπορούν για να το ανατρέψουν. Αυτή ακριβώς ήταν η στάση της Αιγύπτου μετά την ήττα της το 1967. Ο ρεβανσισμός της Γαλλίας μετά την ήττα της το 1870 και την απώλεια της Αλσατίας-Λωρραίνης από τη Γερμανία είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Ο Κίσινγκερ τελικά αποδέχτηκε το αναπόφευκτο ενός αποτελέσματος κατόπιν διαπραγμάτευσης με το Βόρειο Βιετνάμ και τους Βιετκόνγκ, αναγνωρίζοντας ότι ο πόλεμος είχε εξελιχθεί σε μια θανατηφόρα σπείρα μειούμενων αποδόσεων.

Ο χρόνος, ωστόσο, αναδιαμορφώνει την έννοια των γεγονότων. **Ο αμερικανικός καπιταλισμός τελικά μεταμόρφωσε το Βιετνάμ**, το οποίο σήμερα είναι βασικός σύμμαχος των ΗΠΑ στη Νοτιοανατολική Ασία. Κατά ειρωνικό τρόπο, η ίδια Κίνα που κάποτε βοήθησε το Βόρειο Βιετνάμ να νικήσει τον «αμερικανικό ιμπεριαλισμό» θεωρείται τώρα ως η κύρια απειλή. Η ιστορία είναι γεμάτη από τέτοιες διπλωματικές ανατροπές. **Δεν υπάρχουν αιώνιοι εχθροί.** Ο Κίσινγκερ πέτυχε επίσης να θέσει την Αίγυπτο και το Ισραήλ σε μια πορεία προς την ειρήνη μεταξύ ίσων, όχι ως νικητών και ηττημένων. Πίστευε ότι **τα παιχνίδια μηδενικού αθροίσματος δεν οδηγούν στην ειρήνη.** Αν και απέρριψε το ιδανικό του Καντ για «αέναη ειρήνη», κατάλαβε ότι ο πόλεμος μπορεί να δημιουργήσει απρόβλεπτες ευκαιρίες για διπλωματία και νέες παγκόσμιες τάξεις.

Δεν υπάρχουν αιώνιοι εχθροί

Το 1973, ο Κίσινγκερ επέδειξε για άλλη μια φορά αυτήν την προσέγγιση. Σταμάτησε τον Πόλεμο του Γιομ Κιπούρ πριν κλιμακωθεί ανεξέλεγκτα. Πίστευε ότι αν είχε επιτραπεί στις Ισραηλινές Αμυντικές Δυνάμεις να λιμοκτονήσουν την Τρίτη Στρατιά Πεδίου της Αιγύπτου και να προελάσουν στο Κάιρο πέρα από το [101 χιλιόμετρο](#), το αποτέλεσμα - μια «ολική» στρατιωτική νίκη - θα είχε αποκλείσει κάθε πιθανότητα ειρήνης. Αυτό έμαθε από την ιστορία. Οι προηγούμενες «ολικές» νίκες του Ισραήλ το 1948, το 1956 και η «μητέρα όλων των νικών» το 1967 δεν έφεραν ειρήνη, αλλά αντίθετα ενέτειναν την επιθυμία για εκδίκηση μεταξύ των εχθρών του.

Αμερικανικά στρατεύματα πετούν πάνω από το Αφγανιστάν το 2019. Πίστωση: Jim Huylebroek / NYT

Το βιβλίο του Wolfgang Schivelbusch «*Η κουλτούρα της ήττας: Για το εθνικό τραύμα, το πένθος και την ανάκαμψη*» είναι μια αποκαλυπτική μελέτη που δείχνει πώς τα ηττημένα έθνη ξαναγράφουν την ιστορία τους, υιοθετούν τον μανδύα των ηθικά ανώτερων θυμάτων και μερικές φορές μιμούνται ακόμη και τους νικητές τους. Ένα πράγμα δεν κάνουν: δεν αποδέχονται την αφήγηση της ήττας. Αυτή η δυναμική είναι πλέον βαθιά σχετική με το Ισραήλ, το οποίο βρίσκεται παγιδευμένο σε έναν πόλεμο που έχει χάσει τον αρχικό του σκοπό και ολισθαίνει στην αυτοκαταστροφή και την ηθική παρακμή.

Συγκρίνοντας το πεδίο της μάχης της Γάζας με προηγούμενους ασύμμετρους πολέμους, ήταν σαφές από την αρχή ότι η «πλήρης νίκη» ήταν μια επικίνδυνη αυταπάτη. Ένας πόλεμος που διεξάγεται χωρίς σαφή πολιτικό στόχο αναπόφευκτα υποκύπτει στον ίδιο νόμο των φθινουσών αποδόσεων για τον οποίο προειδοποίησε ο Κίσινγκερ. Ελλείψει μιας στρατηγικής εξόδου τύπου Κίσινγκερ, η σημερινή κυβέρνηση του Ισραήλ συμπεριφέρεται σαν ένας ψυχαναγκαστικός τζογαδόρος σε ένα καζίνο, ρίχνοντας απερίσκεπτα περισσότερες μάρκες - περισσότερους εξαντλημένους στρατιώτες, περισσότερους ομήρους που αφήνονται να πεθάνουν, περισσότερα θύματα Παλαιστινίων αμάχων. Το αποτέλεσμα είναι μια αυξανόμενη αντίληψη του Ισραήλ ως της ενσάρκωσης του κακού στα μάτια του κόσμου.

Αυτό είναι το ίδιο είδος ρίσκου που χαρακτήρισε τις αμερικανικές προσπάθειες στο Βιετνάμ και το Αφγανιστάν. Και στις δύο περιπτώσεις, αποδείχθηκε μάταιο. Οι στρατιωτικές επιθέσεις απέτυχαν να αλλάξουν τη στρατηγική πραγματικότητα επειδή το πεδίο της μάχης δεν επέτρεπε το είδος του πολέμου ελιγμών στον οποίο είναι συνηθισμένοι οι συμβατικοί στρατοί. Το πιο σημαντικό είναι ότι ο εχθρός - υποκινούμενος από βαθύ μίσος για τον εισβολέα - δεν έχει τίποτα να χάσει. Καθώς ο πόλεμος συνεχίζεται, κερδίζει διεθνή συμπάθεια και πυροδοτεί αναταραχή και κόπωση στο εσωτερικό μέτωπο της κατοχικής δύναμης.

Οι ΗΠΑ έχασαν τον πόλεμο στο Βιετνάμ, αφού τον έχασαν στις πανεπιστημιούπολεις και στη δυτική κοινή γνώμη. Στο Αφγανιστάν, έχασαν από έναν τζιχαντιστικό εχθρό, του οποίου η αδιαφορία για τον θάνατο και τις απώλειες καμία αύξηση στρατευμάτων δεν μπορούσε να ξεπεράσει. Η Αμερική επίσης δεν μπορούσε πλέον να αντέξει την επίδραση της καταστροφής που εξαπέλυσε στην κοινή γνώμη στο εσωτερικό της. Δεν ήταν μόνο ο ρωσικός χειμώνας που διέλυσε το ηθικό των στρατιωτών της Βέρμαχτ στην Επιχείρηση Μπαρμπαρόσα. Ήταν επίσης η ατελείωτη ικανότητα του Στάλιν να στέλνει νέες μεραρχίες στη μάχη από τα βάθη της απέραντης γεωγραφίας της Ρωσίας.

Ισραηλινοί στρατιώτες κοιτάζουν κατεστραμμένα κτίρια στη Γάζα από τα σύνορα στις 13 Αυγούστου. Το ίδιο είδος ρίσκου που χαρακτηρίζει τις αμερικανικές προσπάθειες στο Βιετνάμ και το Αφγανιστάν. Πίστωση: Jack Guez / AFP

Φυσικά, αυτά είναι εντελώς διαφορετικά πεδία μαχών. Κι όμως, τι πρέπει να σκέφτονται οι εξαντλημένοι Ισραηλινοί στρατιώτες στη Γάζα, όταν - μετά από δύο χρόνια πολέμου - τους γίνεται σαφές ότι η δύναμη της Χαμάς παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη από την αρχή του πολέμου, επειδή μπορεί να αναπληρώσει τις τάξεις της μέσω αναγκαστικής στρατολόγησης ή μέσω πληρωμής και υποσχέσεων προστασίας από την πείνα;

Όπως ακριβώς και στο Βιετνάμ, οι φωνές των «μανδαρίνων» ακούγονται και πάλι έντονα – ειδικοί που αναλύουν την εκστρατεία με ένα ψυχρό νυστέρι, ανησυχητικά ορθολογικοί και αποστασιοποιημένοι από κάθε ηθική σκέψη. Το ίδιο ισχύει και στον πόλεμο της Γάζας. Αλλά σε πολέμους αυτού του είδους, η ηθική κρίση είναι εξίσου καθοριστική για το αποτέλεσμα με τις τεθωρακισμένες μεραρχίες και τους βομβαρδισμούς με χαλιά. Στο Βιετνάμ, οι ειδικοί ζήτησαν την καταστροφή των υποδομών και τον ανελέητο βομβαρδισμό. Ένας από αυτούς, ο Τόμας Σέλινγκ – αργότερα νομπελίστας στα οικονομικά – υποστήριξε τους θανατηφόρους βομβαρδισμούς. Προς τιμήν του, είπε επίσης ότι θα έπρεπε να σταματήσουν εάν, μετά από τρεις εβδομάδες, γινόταν σαφές ότι απλώς ενίσχυαν τη δυναμική των μειούμενων αποδόσεων.

Στο Ισραήλ, οι προτάσεις ήταν να λιμοκτονήσουν και να «καταλάβουν εδάφη» επειδή «αυτό είναι που πονάει περισσότερο τη Χαμάς». Αλλά πόλεμοι σαν κι αυτούς δεν κερδίζονται στο πεδίο της μάχης. κερδίζονται δημόσια. Στο παρελθόν, καυχιόμασταν ότι «οι πόλεμοι του Ισραήλ μια μέρα θα μελετηθούν σε στρατιωτικές ακαδημίες». Μετά τον πόλεμο της [7ης Οκτωβρίου](#), αυτό που θα μελετηθεί είναι το πώς το πιο αδύναμο από όλα τα μέλη του δακτυλίου της φωτιάς που περιβάλλει το Ισραήλ από εκείνη την φρικτή ημερομηνία είναι αυτό που, μετά από δύο χρόνια

αιματηρών μαχών, εξακολουθεί να στέκεται - και μάλιστα θέτει τους όρους για τον τερματισμό του πολέμου, όρους από τους οποίους δεν έχει παρεκκλίνει από την πρώτη μέρα.

Ακόμα κι αν η Χαμάς «ηττηθεί», το πλήγμα που κατάφερε στον μισητό κατακτητή – που την έσυρε στον μακρύτερο πόλεμο στην ιστορία της, προκαλώντας βαριές απώλειες, χιλιάδες τραυματίες, αυξανόμενο αριθμό αυτοκτονιών στρατιωτών, μαζική απελευθέρωση υψηλόβαθμων Παλαιστινίων κρατουμένων, τεράστιο οικονομικό κόστος, αυξανόμενη διεθνή απομόνωση, εδραίωση της εικόνας του Ισραήλ ως άνομου κράτους, επιδεινούμενη εσωτερική ρήξη, αναβίωση του παλαιστινιακού ζητήματος και αναστολή αυτού που φαινόταν ως επικείμενη ομαλοποίηση των δεσμών του Ισραήλ με τη Σαουδική Αραβία – ισοδυναμεί με μια ψυχολογική νίκη που θα παραμείνει χαραγμένη στη συλλογική μνήμη του παλαιστινιακού λαού για πολλά χρόνια.

Στην τυφλή εμμονή του Ισραήλ να αυξήσει αυτά τα κέρδη σε έναν πόλεμο εναντίον ενός ύπουλου, αόρατου εχθρού, διαπράττει φρικαλεότητες που μπορεί να παραμείνουν ένα σημάδι του Κάιν στο μέτωπο του εβραϊκού κράτους για τα επόμενα χρόνια.

Οι Παλαιστίνιοι μπορεί να απέτυχαν στην οικοδόμηση κρατικών θεσμών, αλλά έχουν αποδείξει τη δύναμή τους να μετατρέψουν τον παράδεισο που οι Ισραηλινοί ισχυρίζονται ότι δημιουργούν σε κόλαση. Εάν το Ισραήλ επιμείνει στη διατήρηση της κατοχής, θα αναγκαστεί να ζει με το σπαθί επ' αόριστον, εντείνοντας την παρακολούθηση και την εισβολή στις ζωές του κατεχόμενου πληθυσμού, λόγω του φόβου ότι μια ακόμη 7η Οκτωβρίου μπορεί να είναι στα σκαριά, είτε κοντά στη Γάζα είτε κοντά στο Κφαρ Σάμπα.

Το Ισραήλ έχει αποτύχει θεαματικά στον ορισμό της ισορροπίας δυνάμεων και στην κατανόηση του τι πραγματικά σημαίνουν η νίκη και η ήττα στον πόλεμο της Γάζας. Δεν πρόκειται για θέμα σηματοδότησης. Αντανakλά μια θεμελιώδη αδυναμία να μάθει κανείς από παρόμοιες καταστάσεις του παρελθόντος, στις οποίες η ασθενέστερη πλευρά υπέμεινε - υποστηριζόμενη από έναν συνδυασμό ιδεολογικού-τζιχαντιστικού κινήτρου, εθνικισμού και της ισχυρής κινητοποίησης του αντικατοχικού αισθήματος σε ασύμμετρο πόλεμο.

Το πεδίο της μάχης είναι πλέον παγκόσμιο, ηθικό και ψηφιακό

Το Ισραήλ δεν έχει εσωτερικεύσει τη φύση των σημερινών πεδίων μαχών, τα οποία εκτείνονται πολύ πέρα από τη φυσική επικράτεια. Αυτά τα πεδία μαχών περιλαμβάνουν πλέον παγκόσμιες δημόσιες αρένες και τη χαοτική δίνη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης - χώρους στους οποίους ο ενορχηστρωτής μιας από τις πιο φρικτές τρομοκρατικές επιθέσεις που θυμόμαστε, η Χαμάς, θεωρείται πλέον ως έμβλημα ηρωικής αντίστασης στη Γάζα-Στάλινγκραντ.

Τα κυρίαρχα κράτη είναι πάντα υποχρεωμένα να διεξάγουν αναλύσεις κόστους-οφέλους. Οι μη κρατικοί παράγοντες όπως η Χαμάς περιορίζονται πολύ λιγότερο

από τέτοιους υπολογισμούς. Ακόμη και ένα ριζοσπαστικό καθεστώς όπως η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν πρέπει να επιδείξει κάποια αυτοσυγκράτηση, απλώς και μόνο επειδή, ως κράτος, εξαρτάται από την οικονομική επιβίωση και κάποιο επίπεδο διεθνούς νομιμότητας για να διατηρήσει την Ισλαμική Επανάσταση.

Ένα κράτος όπως το Ιράν μπορεί να αποτραπεί . Αλλά μετά από δύο χρόνια πολέμου, το Ισραήλ εξακολουθεί να αναζητά απεγνωσμένα τον μοχλό που θα φέρει την «ολοκληρωτική νίκη» επί της Χαμάς. Το δίλημμα της Χεζμπολάχ δεν ήταν πολύ διαφορετικό από αυτό του Ιράν. Ηττήθηκε όχι μόνο λόγω του αποκεφαλισμού της ηγεσίας της και της απώλειας μεγάλου μέρους του οπλοστασίου της, αλλά και επειδή δεν μπορούσε πλέον να εκθέτει τον Λίβανο σε συνεχείς ισραηλινές αεροπορικές επιθέσεις.

Αποδεικνύεται ότι η κυριαρχία και η κρατική υπόσταση μπορούν να είναι δυνάμεις που περιορίζουν την κατάσταση. Η Χαμάς δεν έχει τέτοιους περιορισμούς. Αν το Ιράν είχε υποστεί 60.000 θύματα - αμάχων και στρατιωτικών - όπως η Χαμάς, το αναλογικό ισοδύναμο θα ήταν εκατοντάδες χιλιάδες θάνατοι. Το ιρανικό καθεστώς πιθανότατα θα είχε καταρρεύσει. Αλλά η Χαμάς συνεχίζει να μάχεται. Η ηγεσία της έχει εξαλειφθεί, ο στρατιωτικός και πολιτικός μηχανισμός της έχει καταστραφεί, κι όμως, εν γνώσει της, θυσίασε τον άμαχο πληθυσμό της σε μαζικό θάνατο και καταστροφή. Οι μαχητές της παρέμειναν προστατευμένοι σε σήραγγες, με άφθονο φαγητό - έχοντας πλήρη επίγνωση ότι τα βάσανα του λαού τους θα εξυπηρετούσαν τον σκοπό τους ενώπιον της παγκόσμιας κοινής γνώμης.

Ένα κράτος όπως το Ιράν μπορεί να αποτραπεί. Αλλά μετά από δύο χρόνια πολέμου, το Ισραήλ εξακολουθεί να αναζητά απεγνωσμένα τον μοχλό που θα φέρει την «ολοκληρωτική νίκη» επί της Χαμάς. Πίστωση: AFP/BASHAR TALEB

Η «μείωση των αποδόσεων» μπορεί να περιγράφει την στρατιωτική πλευρά αυτής της εκστρατείας, αλλά είναι ένας στείρος όρος. Στην τυφλή εμμονή του Ισραήλ να

αυξήσει αυτές τις αποδόσεις σε έναν πόλεμο εναντίον ενός ύπουλου, αόρατου εχθρού, διαπράττει φρικαλεότητες που μπορεί να παραμείνουν ένα σημάδι του Κάιν στο μέτωπο του εβραϊκού κράτους για τα επόμενα χρόνια. Είναι δυνατόν οι άνθρωποι που υπέστησαν το Ολοκαύτωμα να διαπράττουν τώρα το πιο αποτρόπαιο έγκλημα - γενοκτονία - εναντίον των γειτόνων τους;

Όταν βλέπουμε ότι η Χαμάς παραμένει όρθια ακόμη και μετά την εξάλειψη της ηγεσίας της από τον Ισραηλινό Στρατό σε μαζικές, βιβλικής κλίμακας επιθέσεις που σκότωσαν δεκάδες χιλιάδες αμάχους και παιδιά, είναι δίκαιο να αναρωτηθούμε: Ποιος ήταν ο σκοπός αυτής της ηθικής κηλίδας; Και όταν αυτές οι ενέργειες συνοδεύονται από εκκλήσεις για εξόντωση και εθνοκάθαρση από αξιωματούχους της ισραηλινής κυβέρνησης - γεγονός που καταδεικνύει ότι υπάρχει και το στοιχείο της πρόθεσης - είναι άραγε περίεργο που [οι κατηγορίες για γενοκτονία](#) κερδίζουν έδαφος;

Ακόμα κι αν το Ισραήλ αποφύγει μια καταδίκη για γενοκτονία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για μια νομική τεχνική λεπτομέρεια, το στίγμα θα παραμείνει. Η ετικέτα της γενοκτονίας έχει ήδη τοποθετηθεί. Είναι αλήθεια ότι, παρά τις φρικαλεότητές της, η Γάζα δεν είναι το Άουσβιτς, ένα εργοστάσιο θανάτου που σκοτώνει χιλιάδες κάθε μέρα. Αλλά ο σύγχρονος νομικός ορισμός της γενοκτονίας δεν εξαρτάται πλέον από αριθμούς ή μέθοδο. Αυτό που έχει σημασία είναι η αποδεδειγμένη πρόθεση καταστροφής μιας εθνικής ή εθνοτικής ομάδας.

Στη **Σρεμπρένιτσα**, «μόνο» 8.000 Βόσνιοι Μουσουλμάνοι σκοτώθηκαν, κι όμως το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία έκρινε ότι επρόκειτο για γενοκτονία. Οι πόλεμοι μεταξύ Εβραίων και Παλαιστινίων, όπως και αυτοί στα Βαλκάνια, είναι από αυτούς που προκαλούν γενοκτονική τρέλα: μια μετωπική σύγκρουση μεταξύ εδραιωμένων εθνικών αφηγήσεων, μια πικρή διαμάχη για διεκδικήσεις γης αιώνων και η σύγκλιση θρησκευτικών και εθνοτικών κοινοτήτων στην ίδια φτωχή γεωγραφία - όπου, όπως λέει μια διάσημη φράση, «δυστυχώς γράφουν περισσότερη ιστορία από όση μπορούν να καταναλώσουν τοπικά».

Συγγενείς Ισραηλινών ομήρων και διαδηλωτές κοντά στο Κιμπούτς Μπε'ερί, ζητούν κυβερνητική δράση για την απελευθέρωση όσων κρατούνται στη Γάζα από τις 7 Οκτωβρίου. Πίστωση: Ahmad Gharabli / AFP

Είναι οδυνηρό να βλέπεις πόσο απευαίσθητοποιημένοι έχουν γίνει οι Ισραηλινοί απέναντι στην τραγωδία που προκαλεί ο στρατός τους στο όνομά τους. Αυτό έρχεται σε έντονη αντίθεση με τον τρόπο που το κοινό στις ΗΠΑ και τη Γαλλία τελικά αντέδρασε στις φρικαλεότητες που διέπραξαν οι στρατοί τους στο Βιετνάμ, το Ιράκ και την Αλγερία. Η Γαλλία έφυγε από την Αλγερία, όπως σημείωσε ο Ζαν-Πολ Σαρτρ, «όχι λόγω της βίας τους, αλλά λόγω της δικής μας». Προς τιμήν των Ισραηλινών, ίσως, είναι μια κουρασμένη και κακοποιημένη κοινωνία που συνεχίζει να διαμαρτύρεται - επιδιώκοντας να σταματήσει την τυραννία του καθεστώτος και να σώσει τους ομήρους που αφέθηκαν να λιμοκτονούν και να πεθαίνουν.

Ένας βασικός παράγοντας εδώ είναι η συνεχιζόμενη φύση της σύγκρουσης, η οποία, κατά την ισραηλινή άποψη, έχει ξεπεράσει κάθε πολιτική λύση και έχει αφήσει τη χώρα αντιμέτωπη με αυτό που θεωρεί ως μια υπαρξιακή επιλογή: «εμείς ή αυτοί». Η σφαγή της 7ης Οκτωβρίου επιβεβαίωσε αυτόν τον φόβο. Οι Ισραηλινοί έχουν επίσης συνηθίσει να ακούν κατηγορίες για γενοκτονία από επικριτές, οι οποίοι συχνά εφαρμόζουν τον όρο χαλαρά σε κάθε γύρο συγκρούσεων με τους Παλαιστίνιους. Κατά τη διάρκεια του [Πρώτου Πολέμου του Λιβάνου](#), ο John leCarré κατηγορήσε το Ισραήλ για γενοκτονία. Ο βραβευμένος με Νόμπελ Ζοζέ Σαραμάγκου συνέκρινε την Τζενίν κατά τη διάρκεια της Επιχείρησης «Αμυντική Ασπίδα» με το Άουσβιτς. Η Guardian ισχυρίστηκε ότι η μάχη της Τζενίν ήταν χειρότερη από την επίθεση του Οσάμα μπιν Λάντεν στους Δίδυμους Πύργους.

Σχετικά με την αντιστροφή των ρόλων στο Ολοκαύτωμα – την ιδέα ότι το Ισραήλ αναπαράγει τα εγκλήματα της ναζιστικής Γερμανίας – ο Thomas Kenneally έγραψε κάποτε: «Το Ολοκαύτωμα παραμένει για μένα όχι ένα εβραϊκό πρόβλημα αλλά ένα ευρωπαϊκό». Υπάρχει επίσης η γνωστή ρήση, με πολλές αποδιδόμενες προελεύσεις, ότι «οι Γερμανοί (και για αυτή τη συζήτηση, οι Ευρωπαίοι) δεν θα μας συγχωρήσουν ποτέ για το Άουσβιτς».

Ναι, θα μπορούσε κανείς δικαίως να επισημάνει ότι οι εκατοντάδες χιλιάδες άμαχοι που σκοτώθηκαν στο Ιράκ, το Αφγανιστάν και την Υεμένη δεν οδήγησαν στο να κατηγορηθούν οι δολοφόνοι τους για γενοκτονία. Αλλά η μοναδική θέση της παλαιστινιακής τραγωδίας στη δυτική συνείδηση είναι μια σταθερή πραγματικότητα, ένα αναπόσπαστο κομμάτι του «πεδίου μάχης» όπου Ισραηλινοί και Παλαιστίνιοι συγκρούονται εδώ και γενιές. Σε καμία άλλη σύγκρουση η ηθική οργή δεν αντηχεί τόσο έντονα. Αυτό οφείλεται τόσο στην τρομακτική κλίμακα της παλαιστινιακής τραγωδίας όσο και στο γεγονός ότι οι Εβραίοι είναι οι δράστες της.

[Πράγματι, όπως είπε](#) κάποτε η Τζόις Καραμ, επικεφαλής του γραφείου του Al-Hayat στην Ουάσινγκτον: «*Μουσουλμάνος που σκοτώνει Μουσουλμάνο ή Άραβας που σκοτώνει Άραβα φαίνεται πιο αποδεκτό από το Ισραήλ που σκοτώνει Άραβες*».

Όπως και να 'χει, αυτή είναι η στιγμή να μειώσουμε τις απώλειες – στρατηγικά και ηθικά. Η μετα-αποικιακή εποχή έχει δείξει ότι οι λαοί υπό κατοχή δεν μπορούν να κυβερνώνται για πάντα. Η απελευθέρωση ήρθε όταν οι αποικιακές δυνάμεις συνειδητοποίησαν ότι είχαν παγιδευτεί σε μια σπείρα μειούμενων αποδόσεων.

Σήμερα, το Ισραήλ αποτελεί την τελευταία «λευκή» δύναμη που κυβερνά έναν υποταγμένο λαό – καταστέλλοντάς τον και παίρνοντας τη γη του.

Το Ισραήλ έχει αποτύχει παταγωδώς στον ορισμό της ισορροπίας δυνάμεων και στην κατανόηση του τι πραγματικά σημαίνουν η νίκη και η ήττα στον πόλεμο της Γάζας.

Υπήρξαν πολλές αυτοκρατορίες, αλλά ένα καθεστώς πλήρους ελέγχου που επιβάλλεται μέσω επεμβατικής επιτήρησης και ρύθμισης, όπως το Ισραήλ επιβάλλει στη Δυτική Όχθη, βρίσκει σύγχρονες παραλληλίες μόνο στην κατοχή του Θιβέτ από την Κίνα ή στον απόλυτο έλεγχο της μειονότητας των Ουιγούρων. Ακόμα και εκεί, ο Πρόεδρος Χι Jinqing έχει παραδεχτεί ότι ο εφιάλτης που στοιχειώνει την κινεζική ηγεσία είναι η κατάρρευση του καθεστώτος, όπως και της Σοβιετικής Ένωσης.

Η Γάζα και η Δυτική Όχθη δεν είναι υπερπόντιες αποικίες. Αλλά ακριβώς αυτή η εγγύτητα - η ιστορική πατρίδα που εφάπτεται του μητρικού κράτους - τροφοδοτεί τον ισραηλινό θεοκρατικό φασισμό και την ιδεολογία του για εβραϊκή υπεροχή. Γενικά, χερσαίες αυτοκρατορίες όπως η Γερμανία, η Ρωσία και η Κίνα έχουν ιστορικά καλλιεργήσει τυραννία και φυλετική υπεροχή. Οι θαλάσσιες αυτοκρατορίες, όπως η Βρετανία και η Γαλλία, τείνουν να έχουν πιο φιλελεύθερο χαρακτήρα και από αυτές γεννήθηκαν τα περισσότερα σύγχρονα ελεύθερα έθνη.

Το σημερινό Ισραήλ κυβερνάται από ένα τυραννικό αποικιακό καθεστώς. Είναι ένα σύστημα όπου ο νικητής των εκλογών τα παίρνει όλα. Ο αιώνιος πόλεμος έχει γίνει ένα σχέδιο «αυξανόμενης απόδοσης» για την κυβέρνηση Νετανιάχου και, με αυτό το πρόσχημα, μπορεί ακόμη και να προσπαθήσει να αποτρέψει τις επόμενες εκλογές. Η τυραννία και η εμβάθυνση της κατοχής είναι πλέον αχώριστα. Ο πόλεμος της Γάζας έχει χρησιμεύσει ως προπέτασμα καπνού κάτω από το οποίο [η Δυτική Όχθη έχει μετατραπεί σε ένα είδος Άγριας Ανατολής](#) ξεριζωμού και απέλασης. Δεν υπάρχει δρόμος για τον τερματισμό της κατοχής χωρίς την απομάκρυνση της αυταρχικής κυβέρνησης που είναι ενσωματωμένη στην πολιτική ζωή του Ισραήλ.

Οι πόλεμοι συχνά προκαλούν ακούσιες συνέπειες και δεν είναι όλες αρνητικές. Όταν το Ισραήλ ξεκίνησε την αντεπίθεσή του στη Γάζα, δεν προέβλεψε πόσο δραματικά θα άλλαζε η περιοχή. Οι Ισραηλινές Άμυνες κατάφεραν να σπάσουν τον υπό την ηγεσία του Ιράν περιφερειακό δακτύλιο της φωτιάς διεξάγοντας έναν πόλεμο στον οποίο διαπρέπει: συνδυάζοντας πληροφορίες, αεροπορική ισχύ και ένα ευρύ φάσμα στρατιωτικών δυνατοτήτων. Τώρα, το Ισραήλ και οι ΗΠΑ πρέπει να αποφασίσουν εάν το Ιράν πρέπει να πιεστεί να επιταχύνει το πυρηνικό του πρόγραμμα - ή να ωθηθεί προς μια τακτική συμφιλίωση με τη Δύση.

Το Ισραήλ επίσης δεν φανταζόταν ότι η Χαμάς, ένας ιδεολογικός εχθρός της λύσης των δύο κρατών, θα κατέληγε να επαναφέρει αυτήν ακριβώς τη λύση στο επίκεντρο της παγκόσμιας ατζέντας. Ο πόλεμος της Γάζας κατέστησε σαφές ένα πράγμα: Ελλείψει πολιτικής λύσης, οι Παλαιστίνιοι θα συνεχίσουν να κατέχουν μια αποδεδειγμένη στρατηγική δύναμη για να εκτροχιάσουν το όνειρο του Ισραήλ για περιφερειακή ειρήνη.

Μια άλλη ακούσια συνέπεια είναι ότι η καταστροφή των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Χεζμπολάχ έχει δημιουργήσει συνθήκες για να ανακτήσει ο Λίβανος την κυριαρχία του, να αφοπλίσει τη Χεζμπολάχ και να γίνει κράτος με μία κυβέρνηση και έναν στρατό. Κανείς δεν προέβλεψε την πτώση του καθεστώτος Μπάαθ στη Συρία. Πράγματι, έχει ανοίξει ένα παράθυρο για την ισραηλινή ειρήνη στο Λεβάντε. Όλες αυτές είναι ευκαιρίες - αλλά πολύπλοκες και κάθε άλλο παρά βέβαιες - που μόνο μια νέα κυβέρνηση, **απαλλαγμένη από την ψευδαίσθηση ότι ο πόλεμος και η διπλωματία είναι πάντα παιχνίδια μηδενικού αθροίσματος**, μπορεί πραγματικά να τις θέσει σε δοκιμασία.

Αλλα άρθρα της Haaretz:

- [«Ο Νετανιάχου δεν θα φύγει ποτέ από τη Γάζα. Ο πόλεμος είναι μέρος του κλασικού αυταρχικού εγχειριδίου»](#)
- [«Η επίθεση του Νετανιάχου στην έκθεση για τον λιμό στη Γάζα στοχεύει στην απόκρυψη της αλήθειας από τους Ισραηλινούς](#)
- [«Ο κορυφαίος Ισραηλινός συγγραφέας Ντέιβιντ Γκρόσμαν αποκαλεί τον πόλεμο στη Γάζα «γενοκτονία»](#)